

Te Pipiwharaura, He Kupu Whakamarama.

NAMA 70.

GISBORNE.

TIHEMA 1903.

TIROHANGA WHAKAMURI.

HE tikanga tawhito na TE PIPIW HARAU-ROA i te taenga ki te paenga o te tau ka titiro whakamuri ki te paenga roa o nga ra ka huri nei ka whakarapopoto mai ai i nga hanga o te tau kia whaiti ai te titiro a te kanohi. Ko te mea nui ia he whakawhetai ki a Ihowa mo tana atawhaitanga i a tatou a taea noatia mai te mutunga o tenei tau — atawhaitanga i te tinana atawhainga i te wairua. He whakawhetai hoki mo te pai o tenei tau. He tau whawhai kore he tau kino kore. Heoi ano te mea tino kino ko te kohurutanga a te iwi o Herewia i to ratou kingi raua ko tana kuini. I rite te ahua o tenei kohuru ki ta te iwi mohoa. Ko te whawhai rawa o tenei tau ko ta Takee ki nga tangata o Makeronia. Ko te korero nui hoki ki te pakeha ko te hokinga mai o tetahi o nga kaupuke i haere nei ki te pito o te ao. Kaore he korero nui o to taua nei whenua. Kotahi ano te korero nui o tenei tau ko te mutunga o te kingitanga maori. Engari me ki pea tenei tau, ehara i te mea ko te tau i mutu ai te kingitanga, engari ko te tau o Wereta, o te tohunga i taiawhio i te motu nei. Kati noa ta tatou titiro whakamuri, engari titiro ki nga mahi. Mehemea kei te he titiro whakarunga ki te Runga-rawa hei whakakaha i a tatou kia maia ai ta tatou haere whakamuri i te tau hou. Tena koutou katoa.

HEMI HENARE POPI.

I MEA a Wiremu Kupa i tana whai-korero i taia e matou i tera marama, e kore pea te Iwi Maori e kite i tetahi tino hoa mo ratou pera me Te Makarini. He tangata a Te Makarini i aroha ki te maori, i whai i te pa mo te Maori. Kua ngaro atu ra a Te Maka i rini ko tona ingoa kei te ora tonu i waenganui i te Iwi Maori, e whakamaharitia nei ki taua momi e tukua nei i ia tau i ia tau ki nga kura Maori. Kia mau tonu o tatou whakaaro ki te aroha o Te Makarini, he tohu no te tangata tutua te warware ki te aroha o te tangata ki a ia. He tokomaha nga pakeha i aroha e aroha ana ki te Iwi Maori, ko to ratou aroha ehara i te aroha o tetahi pakeha i timata nei i runga i te karaihe waipiro. Ko tetahi o enei pakeha ko Hemi Henare Popi, kai-tiroiro o nga kura Maori. No toku itinga ano i te mea kaore ano kia mau noa i a au tetahi kupu pakeha ka rongu ahau i te ingoa o te Popi, ka kite hoki i a ia. Ahakoa he tangata taunaha, i manawanui i ngakau nui ki tana mahi; i haerea e ia nga huarahi kino rawa. I runga i te ture a te kawanatanga kia whakamutua ta te Popi mahi i te mutunga o tenei tau. Kaati he puta ake no te ngakau aroha ki to tatou hoa i tuhituhi ai enei kupu torotoru nei. He kupu whakawhetai, he kupu tangi ki a ia. E mutu tana kopikopiko ki ona kainga maori a muri ake nei. E mutu tana kite i ona hoa maori i te mea ka haere mai te kaumatuatanga ka peehi i nga turi. Otira ahakoa ia ngaro atu tenei tona kohatu whakamaharatanga kua tu, ehara i te mea na te tangata i whakatu

engari nana ano, ara ko tana pukapuka i tuhū nei "ko te Ora mo te Maori." He iwi hohoro te maori ki te whakaputa i te aroha, a, e kore hoki pea e hohoro ki te whakaputa i tetahi tohu aroha ki to tatou hoa ka wehea atu nei i a tatou. E kore pea e taetae e nga komiti kura Maori, e nga Komiti Marae, te whakahaere tikanga hei hoko i tetahi taonga maori, hei tohu i te aroha o te iwi Maori katoa ki a te Popi. He whakaatu kau tenei i te whakaaro hei titiro ma koutou e te iwi. "He honore ki te tangata i tika ai te honore."

TE REO MAORI.

E ai te ki a nga tangata matua, a nga tangata kua ata titiro nei ki te tangi o ia reo o ia reo, e ai ta ratou, ko te Reo Maori tetahi o nga reo ataahua atu i te ao katoa, he ngawari he ugobengohe. E kite ana hoki nga tangata Maori kua mohio nei ki etahi atu reo ki te pai o to ratou na reo ake. He tokomaha nga pakeha, tana wahine, kei te ako i te Reo Maori, otira ki taka whakaaro kahore te Iwi Maori i te tino ngakau-nui ki to ratou reo, ko etahi Maori hoki kua tu a pakeha nei te ahua e whakama ana ki te Maori, me te reo maori ko nga ingoa tika mo enei tu tangata he wairangi.

Ko te Maori ano kei te kaha te patu i toa reo, apopo, ka ngaro whenua, ka ngaro tangata, ka ngaro reo. Kua ngaro te hiere o te reo tangata i te aro maunga, kua whakamiri te Maori ki nga paenga o nga ngakinga a te pakeha tua ai i ana ngahere. Kua whakangarongaro te pawa o te puaa, te kakatātanga o te tukutuku, kua whakara ko nga raweke a te pakeha, kua whakaururu te whakairo ki ana hanga. Kua whaka ngaro haere te kiri parakūi, ko te kiri kotea maianai, he kiri awhekaihe. Kua tutea te whioi ki nga wahi mokemoke, kua taka ko te parou i nga marae o nga whare mahitihiti ai. Kua rangauiti te hua ki Ruahine, kua koroki ko te reo kawa anake o te maia i nga urupua. Ka ngetengete te tangata ki te haere ma te waewae, kua wha ma te paki ma te tereina, ma te pāhikara, a maana tata ake, ma te motuka, a e kore pea e takitara kua riro ma nga raweke a te pakeha e kuhu te kai ki te waha, heoi ano ma te tangata ko te whakahamanai tana waha. Kua whakamana te reo maianai, kua tapiritia ki te reo kahi. Ngaro tikanga, ngaro reo, ngaro whenua, ngaro tangata, ngaro mana.

E te iwi, ehara kau, mo to tatou reo poa, aku hupu he tokonga ake no te aroha. U tae tetahi minita pakeha ki te kainga Maori, i whakarongo ai ia ki nga tamariki e waiata ana e himene ana e te reo Maori i te reo pakeha. No tana uinga ki ana tamariki i te tikanga o a ratou waiata kihai ratou i mohio ki te tikanga o nga kupu Maori ko te tikanga ia o nga kupu pakeha i mohio ratou! He tohu tenei no te mate reo.

He maha nga take e whakaaro ana toku ngakau kei te pehi kei te rumaki i te Reo Maori, me ata whakatepe e au enei take kia marama ai te titiro a te tangata: --

Tuatahi, ko to taua whakahanumi ki roto ki te pakeha me ana mahi me ana tikanga, na konei to taua reo i to atu ki to ratou.

Tuarua, Ko te kore o te Reo Maori e whakaaona i roto i nga kura Maori. E akona ana te huhua o nga wahi o te matauranga ki Te Aute otira ko te Reo Maori kahore. Hei te mungua o te kura a te tauaiti i Te Aute kaore tonu reo Ingahiri i tino pai, ko tonu reo Maori kua hauwa, kua ngakau kore hoki ia ki te reo o ona matua.

Tuatoru, He kore no te Maori e whakaaro nui ki te whakatika i tana korero i nga wa katoa, he kore kaore e kape i nga kupu pakeha mehemea e takoto ana ano te kupu Maori. E uru ana ano nga kaumatua ki tenei he. E kite a ana e ahau i roto i nga pukapuka tuku mai ki Te Pipiwilarauroa etahi kupu a te pakeha kahore nei i marama kia au he aha ra te tikanga. He tikanga tino he tenei-no tenei tikanga ka poriro te ahau o to taua reo tangatira. Ko to matou reo ko to nga tamariki maianei kua tangi ke, kahore i tino rite ki to te Maori.

Me whakaata e au aku i mohio ai he tino he huanga hoki te takato o te reo. Ko tetahi he nui maianei ko te whakahaui i te maha o te tangata, ko te tikanga ke ko te toko maha. E he ana te patai e hia nga tangata, engari tokohia; ko te hia mo te kura mo te kohatu mo te aha, tena mo te tangata ko te tokohia. Ki te patai tokohia nga tangata, ka whakakohia e nga tangata kuaro e rau. E he ana tenei, engari kia penoi ke na, tokorua. Me te toko kia mau o te kupu taua, ara, tokorua, tokowha, tae pea ki te tokoiwa. Ata whakarangona te korero a te tangata akuanei ka mau te he.

Ko tetahi he nui ano ko te whakahua i te *whā* ano e rite ki te reta a te pakeha ki te *f* ko nga tanariki te iwi e tino he ana i runga i tenei reta, e mea ana ratou mo te *whāwhāi* he *fufai*. Me ui ki nga tangata matau te whakahua tika i tenei kupu.

Kahore he he o te whakahua i te kupu pakeha mehemema kahore he kupu Maori, eira ki te wahi kupu Maori ka tango i te kupu pakeha. Me ata titiro enei kupu he e whai ake nei, tera atu ano etahi. Kua kite hō au i etahi kupu hou i etahi o a taua nupapa Maori; kia tino tupato ki te haanga i nga kupu pakeha he kupu nei ano a taua a te Maori mo aua kupu. Tena koa tirohia tenei epe tana e whai ake nei, ma te hunga e mo i o au ki te Reo Ngatitahi e titiao nga kupu ngatitahi:—

Kupu He.	Ingarihi	Maori.
rukaata	look out	tupato
pera	pillow	urunga
peiti	bed	moenga
rairi	ride	eke
toa	door	tatau
toma	tomb	urupa
pamere	family	whanau
okihana	auction	hokohoko
roti	road	huarahi
miki	mix	whakahaunui
tapu	stop	roho; tu
kawa	cover	taupoki
ropi	rope	taura
mūhi	knife	maripi; oka
poohi	post	pou
raiti	light	rama
ho	hoe	kaheru
koma	comb	karu
poti	pussy	ngaru
nikiba	handkerchief	hei
karaihe	grass	tarutaru
tuweke	swag	pikaunga
tarawara	traveller	tangata haere
reni	ready	rite; takatu
poi	boy	tautama
puhi	bush	mohono
puhi	bush	ngahere
tapara	double	takirua
merihana	medicine	rongoa
maihe	mast	rakau; rewā
heera	sail	ra
pihi	piece	wahi; maramara
apitihana	opposition	taha whakatete
terei	sledge	koneke
miraka	milk	wai a

hecki	egg	hua manu
kaawhe	calf	ka-to
patiki	paddock	taiapa
wuuru	wool	huruhuru
pepi	baby	kohungahunga
purei	play	takaro
parakitihī	practice	akoako
kamapu	come up	piki
tanapa	stand up	etu
polara	poor fellow	rawakore
pari kaurauna	burying ground	urupa
putiputi	pretty pretty	puawai

Tera atu te nuinga o nga kupu poriro kei te whaoria ki roto i te taua reo pai, a apopo ka rite te taua reo ki a taua ano ka awhekaihe awhekaihe tangata awhekaihe reo. He tika ano te tango mai i nga kupu pakeha kahore nei a taua nei kupu hei whakawhiti, tena ko te ki "kia rukauti" i te mea e marama ana ano te kupu Maori "kia tupato," he he rawa. Kia kaha e te iwi te pupuri i te tana reo kei takakinotia e te tangata kuare.

R.T.M.K.

He Inoi ma te Hunga e whakariterite ana mo te Whakau.

TE Atua, e te Matea i te Rangī, nau nei ahau i tango i toku irihinga hei taamāti mau; ma tou Wairua Tapa, e whakauria mai nei e koe, ahau e awahina, e arahi, e whakaako i tenei wa, kia ata tau ai ahau mo te Whakau. Araia ata i ahau te whakaro-kore, te mangere, te aroha ki te ao; puritia rawatia hoki toku ngakau kei whakae ki tetahi hua. Whakaangau ahau ki te whakapau i toku ngakau ki te mahi ki a koe, ki te haere i au huarahi. Whakaakona ahau e kuware nei; whakakahangia ahau e ngoikore nei. Manaakitia oku hoa e ako tabi nei matou mo te Whakau. Ma tou atawhai matou e awahina kia whiwhi nui ai matou ki te taonga e honai ana e koe i runga i te Whakapanga ringaringa, ko Ihu Karaiti hoki to matou Ariki. Amine.

TE ORANGA I TENEI AO.

HE tini o tatou o te Maori kaore e whakaaro ana mo te ahuatanga o te Oranga i tenei ao ara mote ahua o tona whanautanga mai o tona whakaturanga, poi-poitanga a ona matua mo tona pakeketanga me tona koroheketa. E te hoa! Haere i to haere, takahia atu te hurahi e haeretia na e koe ka tae ki ona taumata e noho kite whakata i to manawa Tahuri whakamuri, matakitaki kite paenga roa ka pahemo na ki muri. Whakamaharahara ki au i kite ai, ki au i whakamatau ai, ki au i tango ai i nga taha o te huanui ka mahue atu ra ia koe. Kua kitea ano ranei e koe te take i puta mai ai te tangata ki tenei ao ki konei whakamaetia ai, whakahaekia ai te werawera i te kimanga i te oranga mo te tinana. Pua whakamuritia o mata ki nga ra o to whanautanga e whakangarongaro haere atu ra i tawhiti i te ao o te warewaretanga. Whakamoemiti ai ano ranei tatou i roto i o tatou ngakau ki o tatou matua. Whakahonore ai ano ranei tatou ki o tatou Whaea na ratau nei tatou i whakawhanau mai i roto i te namaetanga nui na raton nei tatou i poipoi i hikihiki, i whangotengote kite Wai-u-ki tetahi wahi o ratou tinana o i nga ra o tatou nohinohitanga? Mamae ai ano ranei o tatou koka—kite hunga manaaki ia tatou, ako ia tatou ki nga huarahi tika.

To atu te ra o te nohinohitanga, rere mai ko te ra o te Taitamarikitanga i haere raupa ai nga waewae i kore koti ai ko te hate anake te kaka, i tipihaere ai i ro ngahere, i nga hiwi i nga parae i awangawangatia ai e te whaea whai-whakaaro, aroha mote ngaro roa.

Kia nui te whakamihhi ki o tatou matua mo nga manaakitanga me nga whangaitanga atawhaitanga ia tatou i te wa o te nohinohitanga tae mai ki te wa o te Taitamarikitanga: Taitamahinetanga ranei i mohiotia ai tatou ka tipu hei tangata hei piki i nga matua ka kahahore nei, hei putiputi mote marae.

E kore e hohoro te wareware o tenei wahi o tatou oranga notemea ko te wa tenei e pumau ai, e tutuki ai nga akoranga me nga tohu tohunga a nga matua e motuhake atu ai te Taitama mana ano te tikanga mona e ui ai ia ki tona hinengaro hei tohutohu i a ia ki te ara ki te he ki te tika ano hoki e kore ai ia e titiro atu ki ona matau hei awihina i a ia, hei arahi ranei ma nga ara o te tika.

Ngaro atu te ra o te Taitamarikitanga tihia mai kote maramatanga o te ra o te Pakeketanga i rereke ai te ahua o te tangata e piki ai i nga mahi me nga whakaaro me nga tikanga a nga matua i takahi ai i nga turanga waewae o nga matua kua riro atu i mua ia ia ratau. Kote wa tenei e pumau ai nga whakaaro pai kino ranei i awhitia e te ngakau mai i te ra o te Taitamarikitanga e kitea ai nga hua o nga akoranga a nga whaea te pai te kino.

Toene atu te ra o te Pakeketanga marere mai kote marama atarau o te Koroheketa e ngoikore ai te hikoi a nga waewae, e weha ai nga niho e piko ai te tuara me nga pona o nga turi e atarau ai nga konohi e ma ai nga makawe ano ko nga tihi hukapapa o nga maunga. E mohio ai nga mahara tenei ka tata nga ra. E hoki whakamuri ai te tipu i nga konohi i runga i nga tau maha e whakangarongaro haere atu ra i te ao o te Kore ano he karoro e topa ana i runga i nga taimoana. Ko te wa tenei e kore ai te tangata e tino tumakako ki te ora i te mohio iho ka tata te u te waka ki utu ki te turanga mote tini mote mano. Ko te wa ano hoki tenei e patai ai to hinengaro ki a koe "I peheatia e koe tou oranga i tenei ao?" I whai take ano ranei te uakanga mai i a koe ki tenei ao? I tutuki ano ranei ia koe tetahi mahi pai hei painga mote iwi e mau tonu ai te maharahara ki a koe? He patai nunui enei nate Hinengaro. He mea tika kia whakahokia ponotia e tatou enei patai. Hei reira ka mohio tatou kite take i ungatia mai ai tatou ki tenei ao matemate ki konei whakamaetia ai, e ai kite whakaaro a te ngakau pohepohe, a ka mate atu te whai kiko o te oranga i konei te aha.

Kite ata whiriwhiritia tenei ahuatanga ka kitea e he ana. Kaore tatou i ungatia mai ki konei kia whakamaetia a ka mate atu. Ata tirohia akuanei ka kitea he take ke tino take i tae mai ai tatou ki konei, a kia oti ia tatou nga mahi hei whakatutukitanga ma tatou hei reira ka marie ka hari te ngakau ka mohio hoki e he take—he tino take i whanau mai ai i ora ai tenei ao.

RAUMOA.

TE WHAKAPONO E MAHI ANA I RUNGA I TE AROHA.

KI TE ETITA O TE PIIPIWHARAUROA.

IPANUITIA e au te whakaaro kōhi moni mo tetahi whare karakia kai te whakaroa e tetahi hapu iti o Waikato e Ngati-Tamaoho kia whakaarahia hei whare karakia i tono au kia arohatia hei whakarite i ta te Atua ture i te aroha i whakaatu au kia pikaua e tetahi nga whakataimaha o tetahi hei whakaritenga i taua ture, i whakaatu au he tohu taua tu aroha no te Karaitiana.

Kua tae mai ki a au i te 30 o Noema 1903 te tohu Karaitiana, a, te whakaritenga i ta te Karaiti ture te tohu pono, tuturu, pumau, o te whakapono e mahi ana i runga i te aroha. Na Tame Parano i tuku mai ki au te tekau hāreni na te pariha o Manaia. Heoi e te pariha o Manaia ma te Atua e hoatu ki a koutou tana e mea ai kia rite penei, me ta koutou e mea nei ki nga tangata o te Paima Mecer.

Taria a Ihowa kia maia a mana e whakakaha o koutou ngakau ina taria a Ihowa. (Wai. xxvii. 16). Kua maka nei e koutou ta koutou taro, ki te mata o nga wai, a he maha ano nga ra ka kitea e koutou (Kaikau. xi. 1). Thanks! E tika hoki! Kia ora! Kia pena.

I taku panuitanga i roto i TE PIIPI No. 68 i pa he pouri ki roto ki te ngakau o taku hoa noho tahi o Roka H. Hopere e noho nei mau i Taupiri mo taku whakaatu i mahue ia Waikato te whakapono, a kaore he whare karakia kotahi ano ko te mea i hanga nei e mau ko Rev. T. Hapimana ki te Pourewa, e pouri ana au ki te whakaaro i oti i taku tuahine aroha i roto i te Arika e ki ana taku hoa tata ebara tana i te whakabe engari he whakamarama. Maku e ki he tino whakae tana. He aha ra ia te ki mai ai ki au kai te he o korero kia totohe ai au me ia ka tika ki tana ka riro ano maku e panui kai te he taku panui ko tenei kua hopu ia he tangata teka au, a kua rongo a Niu Tirenī katoa me te Waipounamu. Ko au te tangata korero teka na kona au ka whakapaeteka he kai whakararu ia mo tenei whakaaro me aroha te hunga kua maunu mai nei i roto i te pouri me te atarangi o te mate.

He tono tenei naku kia unhia te kupu mau tonu o Waikato ki te karakia me nga whare karakia e kiia nei i te Pourewa i Wera-roa, a kaore au i ki kaore he Minita i muri

mai o te tau '63. Kaore ranei au i te ki kaore nga minita e kauwhau ana, engari e pono ana te kupu he tino tauhou au ki Waikato no muri mai au i te tau 1886 i tae mai ai he tika tenei ko aku korero na nga tangata e kiia nei e mau ko Waikato nana i korero ki au a i kite au i nga tohu he pono ana korero no te tau 1893. Ka tae mai a Whararangi o Ngati-haua ki te Pourewa me kingi no Ngatiapakura ka ki mai me tahu to matau whakapono ki te ahi ka utua e au ki te Himene 157 me taku whakamarama i ona tikanga ki tuku he tohu tenei e pono ana nga rongo i rongo ai au me taku kite tonu i te parau e haere ana i nga Ratapu ara i ta matau katoa ko Taimona ma. Ki taku mahara ebara te patu i te minita no te tohu he iwi karakia a Waikato i muri mai o te tau 63. I haere atu a Te Waitere he minita Weteriana ki te karakia ka puhia ki te pu. Ka karanga atu te kaumatua ra i te mea e puhia nna ia he aha tenei e te whanau katahi ka puhia mate rawa. E tika ana nga minita a Te Ahiwera a Heta Tarawhiti me Hohua te Moanaroa kaore au i te ki kaore he minita e haere mai ana ano a Rev. Renata Tangata a Rev. Wiki te Paa a Rev. Hone Papahia ki te awihina i a Heta ma, otira ko te iwi kaore e whakarongo ki a ratau. He karakia ke o te iwi ko nga ingoa o nga karakia he Tariao, he Nikimiki ara he Pao Miere ko te awbenga he kai karakia no te Habi Weteriana kua whakaturia ia hei minita Tariao te waahi o te karakia Tariao i mohio i au koia tenei.

Ko Rangi, ko Papa, ko Rongo, ko Taane Mahuta Teihana ka Ngana Tawhiri Mataca te tangata tuturu o te motu teiha, he ki tenei tikiti poumua ti ki te pouroto ti ki te ahunga mai Hawaiki ka pai.

He himene tenei ko nga inoi e inoi ana kia Tawhiao kia whakaorangia no te tau '03 ka ki mai a Tawhiao kia mana ko Taimona ka mutu i a ia tona karakia kaati me ki penei ake e au mehement i mau tonu a Waikato ki te whakapono. He aha i noho karakia kore ai a i kore ai e pai ki te karakia i panuitia nei e au he karakia ki te Tokotoru Tapu e kiia nei tana karakia ko te Habi o Ingarangi mehemea ko nga tekau i mau ki te whakapono e kore tena e kiia e au kai te u a Waikato ki te whakapono i te mea hoki ko nga mano kua tino takahi i te whakapono i muri mai o te whawhai i te tau '63, ki taku rongo ki nga mano e korero mai ana ki a au me taku kite e pono ana aua korero ko nga tamariki i whanau i te takiwa o

te tau '63 ki te tau 93. Ki taku mahara (1) Iriiria e aua kaumatua i roto i te roo. Iriiria a Rev. H. Maonaroa e Tutua te Ngakau i Maungakawa kia whakamutua te karakia he rangatira ia no Ngatikoroki me Ngatihaua otira no Waikato.

He tika he iwi a Ngatiwhawhakia no Rev. Heta Tarawhiti, i riro katoa nga mea i te whakapono i te kumenga a nga mano. He tohu mo tenei e kore e kiia kotahi te Karaitiana o Ngati Whawhakia o roto o te Hahi o Ingarangi ahakoa ko Roka II. Hopere e whakabe nei i taku panui e kore au e ki he Karaitiana ia no te Hahi o Ingarangi. He tika he tamahine ia na Rev. Heta Tarawhiti e ora tonu ana taua kaumatua ka tahuri nei a Roka II. Hopere ki te karakia momona mai o reira a tae noa mai ki naianei ko te mea tena i heke tangi atu ai he korohetanga o taua kaumatua ki te rua. I tangi tonu ia mo te whakarereanga a tona iwi a Waikato i tona whakapono, tae ana ki tona ake hapu ki a Ngatiwhawhakia huri katoa ki te karakia momona me tona ake tamahine me Roka Hopere huri katoa nei ki te Hahi Momona. Heoi tena engari tetahi iwi iti ko Ngatinahinga ko to Rev. H. Moanaroa hapu i u tonu etahi ki te karakia a tae noa mai nei ki naianei ko etahi i whakarere otira ko nga mea tokomaha o tera hapu. Te whare karakia e kiia nei e Roka no Hohua i Weraroa e kore au e kaha ki te ki he whare karakia ko taua whare kua kite au he whare nikau moe ai nga tangata ki roto kai ai kaore he whare tapu he whare iti nei he whare hui ranei he kauta ranei ko te whare karakia o Rev. H. Tarawhiti e kiia nei e Roka i tu ki te Pourewa no te tau 1892 i hinga ai. He korari pea nga pou o taua whare he rau runa pea nga papa me nga tinga ina hoki no te tau 1893 ka tae mai au ki te Pourewa ko Mei te marama kaore tenei i tau kaore rawa au i kite Poraka e tu ana paka ranei, engari i whakaatu mai te kaiiaki o taua kainga ki au a Rore Rangihawe i te wahi i tu ai te whare o Heta

ko tona whare moenga chara i te whare karakia ki tona ki mai i wera i te ahi e ki nei a Roka kai te Pourewa te pire o taua whare karakia tenei ke te tika i Taupiri taua pere 80 maero i Taupiri ki te Pourewa i mauria atu ai taua pere e maua ko Taimona i Taupiri ki te Pourewa. Mei ki ia ko te whare i rokohanga e maua ko Taimana e tika ana. No te mea kotahi paara runa kihini e 2 peeti ruma i homai ai e Heta te pere kia maua he kore

take e patu ai ia kaore hoki tetahi tangata e haere ki te karakia ina tangi taua pere.

Mehemea e pono ana te kupu a Roka i mau tonu a Waikato ki te karakia ina noa nei i he ai. He aha rawa ra te mea i whakabe ai ia i aku kupu, i whakaatu atu ai hoki au ki a mohio mai ai nga iwi he iwi i mahue te whakapono katabi nei ka hoki mai kia aroha ai kia awhinatia ai, me te mea nei taku tuahine e whakararuraru ana ki taku mahara hoki e kore e tika kia kiia i mau tonu.

Ta te Karaiti i ki ai te hunga ia e u ana a taea noatia te mutunga ka ora. Heoi kaore oku bihia kia taotohe au ki tetahi tangata na konei e pouri ana ano au mo tenei whakautu aku i nga kupu a Roka otira e hara tena i te totohe i te whakabe ranei, engari he karo patu kua u hoki tona patu ki a au. I bihia ano au kia kua au e tuhi me korero au ki a ia a mutu iho a maua korero, ka whakaaro au, ahakoa oti ki a maua ko te iwi mohio tonu he tangata tino tito au.

E nga iwi, e nga reo, e nga hapu, ki te kore a Roka e unu i ona korero ka tonu au ki a koutou me unu to koutou ngakau whakarongo ki aua korero.

Heoi ki te mea e pa whakahe ana aku kupu hei whakapouri i te ngakau o taku tuahine aroha ma te Atua e muru toku he.

NA NIKORA TAUTAU.

HABI O ROMA.

KI TE ETITA O TE PIPIWHARAUROA.

E HOA, tena koe! kia ora koe, i nga ra i mau o te kirimete. Hoi te mibi, ka huri mo ta taua putake. E hoa kua kite au i to whaka utu mo aku korero i roto i TE PIPI No. 67. E hoa i te mea kihai koe i pai ki te unu i o korero. E ai ko tau ko nga korero tika nau. Tena ko aku ko nga kuru pene H. he tangata kuware. Heoi, e hoa e pai ana, e tika ana to kupu he tangata kuware ahau. Hoi he penei atu naku ki a koe kua e tikarokaro te ahua o to tuku i aku kupu pera me te ahua o to panui i aku korero. Tuatahi, he mea waiho nau nga kupu pai mo te taha ki au hoi ko aku kupu me panui e koe koia enei kua e waiho tetahi ki ahakoa te roa kia marama ai ta taua waerenga mo te huarahi o te pono me te tika.

1. Mo Hato Petera :

Ahakoā kahai tenei i kitea i roto i te Karaipiture, e kitea ana i roto i nga tuhutuhinga tawhito o te Hahi e whakaac ana nga mihinare ki te pono o enei tuhutuhinga koia enei ko nga kai tuhutuhi ko Keremenete (Clement) Akutini Korotiu (Grotius), he mihinare ia. E kore te tangata Keritiano e whakakahore i noho a Hato Petera ki Roma. E mea ana Hokia Kamera (Chambers Encyclopedia) e whakaac ana nga tangata whai matauranga i noho a Hato Petera ki Roma.

Mo te whakaatu kahore e kitea ana i roto i te Karaipiture kei hea hoki e takoto ana i roto i te Karaipiture te whakarohohenga whakaaturia e koe.

2. Mo te matuatanga o te Hahi.

Tena me he mea e hāra te Hahi o Roma i te Hahi matua mo Ingarangi no te hā Hahi enei tikanga tawhito i kitea ki Ingarangi: - (1) oK te whakanga hāra, (2) Ko te Miha, (3) Ko te wai tapu, (4) Ko te tohu o te ripeka, (5) Ko te noho takakau o nga Pirihī, (6) Ko te whakapono ki nga mahi mērekara. Hore koe e mohio ana i tono a Rukia (Lucius) te kingi o nga rangi. ki te Poopa o Roma 156 kai iriiria ia. A, iriiria ia me tona iwi katoa ko enei korero e takoto ana i roto i nga pukapuka a nga mihinare.

3. Mo te kii kua he te Hahi o Roma.

Tena me he mea kua he te Hahi o Roma. He aha te take i huri mai ai nga tangata matauranga nunui i roto i te Hahi o Ingarangi ki te Hahi o Roma. Ko ratou ingoa enei ko ana tangata, he pihopa rawa etahi, he mimita, he mema no te Paremete, he tianara, he kapene kaupuke, he roia, he takuta. Tena, he tangata kuare ranei enei.

Ko ratou ingoa, ko Niumana, ko Manini, ko te Waari, ko Pepara, ko Wiripaha, ko te Peneha, ko Ripona, he rore ia.

Kaua e tipakopakoa e koe kia takoto mara-ma ai ta taua Waerenga. E hoa, i ki atu ahau ki a koe tera e ara nga tangata matua i roto i o tatou whakaponotanga ki te pakanga mehemea e kore koe e unu i o korero, ara e hāra i te pakanga erangi he kakahu i nga kakahu whawhai o te maramatanga.

Heoi, e hoa, he kupu enei i wareware ki te pai koe ki te panui e pai ana. He peni atu naku ki a koe kia panuitia e koe kia mohio nga tangata mihinare. Me nga tangata ka

torika kua hei pokanoa ki te tuku korero hei raupatu ia taua korero. Ko ta taua mahi me waiho kia taua. Heoi ano.

Mo taku kupu ko te tango au i Te Pipi e pono ana i whakaaro ahau kua pan tata te tau erangi hei te tau hou ka tango au hei ano ma te Atua koe e tiaki.

Na to mokai,
na P. H. NGAKURU.

Kaihu.

MO TE HAHI O ROMA HE WHAKA-HOKI.

ME A ana a Ngakuru P. Hare kia waiho ma maua anake ta maua tautotohe, engari he patai tenei naku ki a ia mehemea nana ano ana korero he mea tohutohu mai ranei ki a ia na tetahi pakeha na tetahi pirihī ranei. Mo te kuare o Ngakuru, ka whakau- ngia e matou ta matou kupu he kuare ia me era atu tangata katoa e mea ana i whanau mai te Hahi o Ingarangi i roto i te Hahi o Roma. Taria e hokia ai ano tenei take. E mea ana ano a Ngakuru kia kua e tipoka- pokatia te panui o ana korero, a ko ana kore- ro pai i kapea e matou. He maminga tenei korero, ko nga tino take a ngakuru i panuitia e matou, ko ana korero tuatahi hoki, kaore i tipokapokatia. I rite tonu te aranga o ana korero, he pohehe anake matou engari kahore i whakaaturia e ia te pohehetanga. Ki ta matou titiro ko te taba pikopo anake ta Nga- kuru e mohio ana kahore ia i te mohio ki etahi atu koreko o waho, heoi ano ko a nga pirihī anake e whakaako ai—ina hoki e wha- kaaona ana e ratou i whanau mai te Hahi o Ngarangi i roto i te Hahi o Roma. He kuare tenei korero he teka hoki. E mea ana a nga- kuru ko ana korero pai i mahue kati e whaka- ac pono ia he e enei o ana korero. Mo nga take nunui e tohea nei e Ngakuru ana ratou ranei ko ana pakeha: --

(I.) Mo te taenga o Pita ki Roma o Hato Petera ki a ia. I ki au kahore a te Karaipiture whakaatu i tu a Pita hei pihopa mo Roma, otira i mea ngakuru he pohehe tenei korero aku, na reira ka tonoa e au kia whaka- aturia mai te upoko o te kainga i tu a Pita hei pihopa mo Roma. Kahore e taea e Nga- kuru, a inaianei kua whakaputaputa ia ara

raua ko tana pakeha i nga ingoa o etahi tangata o waho o te Paipera. Mehemea ko Pita te riwhi o te Karaiti i tenci ao, a ko ia te upoko o te Hahi he aha i kore ai e whakaaaturia ki te Paipera tona tunga hei pihopa mo Roma no te mea he mea nui rawa tenei. I whakahuatia e Ngakuru a Korotiu, he mihi-nare, oira kei pohehe te tangata he mihi-nare a Korotiu, ehara tenci tangata i Ingarangi no Horana ke. No te tau 1583 ia i whanau ai, ara neke atu i te 1000 nga tau i muri mai i te taenga o Pita ki Roma—pea. Kahore i tuitia e Ngakuru nga upoko o nga korero a enei tangata kia marama ai hoki ta matou titiro. I ki ranei ratou i tu a Hato Petera hei pihopa tuatahi mo Roma? Whakaaaturia mai. Oira ko taku kupu i kii e Ngakuru he pohehe ko taku kupu, kahore a te Karaipiture whakaatu i tae a Pita ki Roma, i tu ranei ia hei pihopa mo Roma. Kahore a Kamera kupu i tae a Pita ki Roma, engari i mea ia ko te ki i tu a Pita hei Pihopa mo Roma i te tau 42, he korero noa iho na te tangata. Kahore au i mea kei te Karaipiture te whakarohenga, engari ko ta te Hahi o Ingarangi tena mo nga he o te Hahi o Roma, oira ko te kaupapa o aua Whakarohenga ko te Karaipiture. E mea ana te Whakarohenga vi e kore e tika kia tohea tetahi mea kahore nei i te Karaipiture, me koutou e tohe nei i tu a Pita hei pihopa mo Roma. He maha nga tikanga a te Hahi a Roma kei waho noa atu o te Karaipiture e aurtara ana. Kei hea ta te Karaipiture ko meri hei taka-waenga mo te tangata, kia kua te waina o te Hapa e hoatu ki te whakaminenga? Karakia ke ai nga pikopo ki a meri, kaati ko te ingoa tika mo ratou he Meriana, ehara i te Karaitiana.

Kaati taku whakahoki roa, kei ki noa iho TE PĪPIWHARAUROA, me whakapoto noa te whakahoki mo etahi, mo te mea ahakea marama noa te korero e kore a Ngakuru e kite, "he kanohi ana a e kore e kite, he taringa e kore e whakarongo, he ngakau e kore e whakaaro."

(2.) Ae no te Hahi o Roma ena tikanga, ko ana nga tikanga i whakahengia nei i rukua nei e te Hahi o Ingarangi. E whakaae ana pea a Ngakuru kahore te Hahi o Ingarangi i timata mai i nga ra o Henare viii., e tika ana tenei. E miharo ana matou ki te mohio rawa o Ngaturu he kingi a Rukia no Ingarangi, no te mea he tui te pakeha kahore ano ki a rongu ki tenci kingi, kahore hoki i

roto i nga pukapuka whakapapa o Ingarangi, engari na Piiti (Bede) te kupu i haere tetahi rangatira ko Rukia te ingoa ki te pihopa o Roma. He pikopo a Piiti, no te tau 673 i whanau ai; e tata ana ki te 500 tau i muri mai t a Rukia, oira e mea ana nga tangata matau he korero tara tenci korero, kahore hoki e tino mohiotia nga korero o Ingarangi i era ra; he itno tikanga pa nga pikopo te whukuhua i nga korero kahoke nei e tino mohiotia. Oira mehemea ke tika tenci korero, kua tatou e pohehe ko Rukia he kingi no Ingarangi katoa, ehara ia i te kingi, engari he rangatira no tetahi hapu iti. E kore hoki e hapa tana haere ki Roma ko te pa nui hoki tera ko te pa i noho ai te kingi. He kuare te ki a Ngakuru he popa to Roma i era ra, kahore kua, engari he pihopa, i rite tonu hoki tona mana ki o era atu pihopa, no muri nea mai, no nga tau 400, i runga i te ngakau apo o te pihopa o Roma, o Tepene, ka i whakaane. Ko te tangata pikopo tuatahi ki te kauwhau ki Ingarangi ko. Akutini na popa Keuekore ia i tonu. No te taua 597 ia i u ai, engari tae atu ia kua tu ke noa atu he Hahi mo Ingarangi. E hoa, e Ngakuru, ko to kupu ko te Hahi o Roma te matua o nga hahi katoa. E rite ana te he o tenei kupu au ki te he o te ki ko Mahuta te kingi o te Iwi Maori katoa.

(3.) He tika i huri etahi tangata ki te Hahi o Roma i runga i to ratou kuare, penei ano hoki me etahi tangata matau e huri nei ki te rewera, ehara i te mea he tika no te rewera, engari he pohehe no te tangata he hiahia hoki ki nga tikanga a te rewera. Ko wai nga pihopa i huri ki te Hahi o Roma? He aha te take i takahia ai te Hahi o Roma i Ingarangi i Tiamani, i te wa o te Rewhomoihana? Ehara ia nei i te mea he kino no ana tikanga, i te ngakau apo o te Popa, i tana whai kua tau ki raro i taea mana, te kingi? Ki te whakaaaturia e matau nga kino o te Hahi o Roma e kore pea koe e whakapono. Oira kaati i konei.

HE PANUI.

KEI a matou etahi **Katikihama** he akoranga ma te Tamariki me **Nga Inoi** mo nga Ratapu. Ki te whakaae mai tetahi minita ana e hiahia ana he tukua noatia atu.

HABI MOMONA.

KI TE ETITA O TE PIPIWĪHARAURŌA.

MAU e tuku atu enei korero kia kite te katoa.

Tenei au kua kite iho i o kupu whakahoki mo taku pukapuka i tuku atu na ara mo nga korero e pa nei kia Ngawaea e ki ana koe kaore koutou e hiabia kia panuitia te katoa o taua pukapuka. Engari i kowhitia e koutou ko etahi anake.

A, koia tenei tetahi mabi kino na koutou ko te korenga i panui katoa ka tino pohehe nga tangata kei roto i taua wahi kaore i panuitia te tikanga o a koutou patai. Na kaore au e whakahoki i a koutou patai inaianei kia panuitia mai ra ano e koutou taku pukapuka katoa. Tena i ana panuitia ka kite koutou kaore tetahi o a koutou patai e hapa i te utu marama.

Heoi ano,
na PAORA HOPERE.

Ko nga korero a Paora Hopere i kapea e matou ko nga korero mo te tokomaha o nga wahine a Aperahama, a Hakopa, a Rawiri me etahi atu; koia nei ano nga korero o te tautotohe i Te Muriwai, kua puta ano hoki enei korero i Te PipiwĪharaurōa, na konei i kore ai matou e whakaae ki te hoki ano ki enei take totohe ai he tikanga ano hoki na nga nupepa te tapahi i nga korero rorua. I whakahokia e matou te tono a Hopere kia whakaturia te upoko me te rarangi i mea ai a te Karaiti kia kotahi ano he wahine ma te tangata; i whakaaro a Hopere e kore rawa e hoki i a matou, i mea hoki ia ma tenei rawa e whakaae ai ia i hinga a Nga Waea. Ko tenei te kupu nui a Hopere; i whakahokia e matou tona tono, otira no tana hinganga ka whakakopekapeka noa iho, ka tohe kia panuitia ana korero katoa, he hiabia nona kia kitea ana korero mo Aperahama ma. Hei aha a Aperahama ma, i te mea e marama ana ta te Atua whakaritenga kia kotahi ano he wahine ma te tangata; ko ta te Karaiti ano hoki tenei, me ta Paora. Ko a matou patai e kore nei e taea e Paora Hopere te whakahoki ko enei:—

1. Nonahea i taka ai ta te Atua ture kia kotahi ano he wahine ma te tangata?
2. Kei hea te rarangi i mea ai a te Karaiti kia tokomaha he wahine ma te tangata kotahi?
3. Kahore ia nei nga Momona i te mea he wahine ano a te Karaiti, a i moe hoki te Atua, i a Meri whanau mai ana ko te Kkraiti?

Kua mohio noa atu matou e kore a Paora Hopere e whakaae i hinga ia, engari tera e whakakopekapeka noa iho. He tu tena no te tangata, ehara i muri nei. —ETITA.]

PITOPITO KORERO.

KUA rere nga kaupuke e rua, a Morning raua ko Terra Nova, ki te pito o te ao, ki te toru i a Discovery. I panuitia e matou nga korero o te Morning i taua hokinga mai, i mahue atu ai taua hoa a te Discovery ki roto i te huka mau ai. Ki te kore e taea a te Discovery ka whakareera atu, ko nga tangata ka mauria mai.

No te 26 o nga ra o Nowema nei i rare atu ai i Turanga nei tetahi poti, ko Kia Ora te ingoa, e 2½ taua ano te nui, tokorua nga tangata o runga. E haere ana raua ki Ranana ma te pito whakatetonga o Amerika, he wahi tino kino. Ki ta raua whakaaro kia ono marama raua ka tae. Mai i Ingarangi ka whakawhiti a Kia Ora ki Amerika. Ko tenei te poti paku rawa kua whai kia taiawhio i te ao — e taiawhio ranei e heke ranei ki te take o te moana.

I TAE mai ki Niu Tireni nei tetahi wahine waha-reka ki te waiata, ko Ada Crossley tona ingoa: he nui te whakamihii o te tangata ki a ia. I tapaea e te Hetana raua ko tana wahine he taonga maori mana. I tana waiatatanga i Mahitataone, ke panga e te wahine pakeha he puawai ki ona waewae, ko te tunga o Pani te Tau, te tamahine a Tame Parata, ka panga atu he kabu maori, ka kata mai a Ada Crossley ka momi mai i tona ringaringa ara ka tangi mai ki a Pani te Tau.

I MEA a Moohi, mema o te Paremete "Ko te mate nui o te Maori ko ana tikanga buihui —no te tokomaha te whenua, te whare, me nga taonga ko tenei tikanga ano hoki hei patu i te Maori a enei tau e tu mai nei. I mea te Kawanatanga ki te Maori kua e hokona o koutou whenua ki nga pakeha tabae e utu nei i te £2 mo te eka engari me hoko ki te Kawanatanga mo te 3- mo te eka; kua e hokona nga rakau o koutou whenua ki te pakeha mo te £6 mo te eka engari me hoko ki te Kawanatanga mo te 5- mo te eka o te whenua puta atu ki nga rakau."

TE AROHA O TE PAKEHA.

NO te 6 o nga ra o te marama nei ka puta te whakaaro i tetahi tamaiti kia haere ia ki ona hoa pakeha rangatira tono ai kia kohi moni mo te whare karakia o Waimarama. He whakaaro tenei i puta ki nga tangata o taua kainga kia mahia he whare karakia hou, ka toru tau taua whare karakia e whakahaeretia ana ko nga moni tena kua takoto e £79. Kati, i runga i te haerenga o taua tai tamariki ara o T. Renata ki ona hoa pakeha rangatira ka kohia e ia i roto i te rangi kotahi £21 16s 6d. Ko te rarangi ingoa tenei o aua pakeha:—

J. N. Williams, Hastings	..	10	0	0
J. H. Williams, "	..	5	5	0
W. Nelson, Tomoana	..	2	2	0
Rev. T. Hobbs, Hastings	..	10	0	0
Mr. S. Fitzroy, "	..	10	0	0
Lady Russell, "	..	1	1	0
Rev. W. Gardiner, Havelock N.,	..	10	6	0
Miss A. M. Williams, Hukarere	..	12	0	0
M. W. Chambers, Havelock N.	..	5	0	0
S. F. Beamish, Hastings	..	6	0	0
J. B. Morison, Havelock N.	..	5	0	0
Alex. White, Havelock N.	..	2	6	0
Miss Baker, Hukarere	..	2	6	0
F. K. Faulkner, Havelock N.	..	2	0	0
E. M. Faulkner, Havelock N.	..	2	0	0
M. E. Lanauze, Hastings	..	2	0	0
J. Rainbow, "	..	1	0	0

£21 16 6

Kanui te awluna o nga pakeha i nga kohi moni a te Maori. Kati i korero mai taua T. Renata ki a au kaore ano i mutu noa tana mahi kaore ano nga pakeha rangatira o Nepia i kohi noa. Taihoa a muri whakatutuki ai.

Heoi ano
na to hoa aroha,
T. T. AROHANGI.

TURE TAONE MAORI.

Wellington, 9 Oketopa, 1903.
Ki a, Wiremu Pekiha me etahi atu,
Wellington.

E hoa ma tena ra koutou. He whakahoki atu tenei i ta koutou pukapuka o te 10 o Akuhata.

Ka whakaritea ta koutou hiabia i roto i ta koutou pukapuka ki te Honore Minita mo te Taha Maori, notemea kei te aroaro o te Parameta inaianei tetahi ture Whakariterite mo Nga Taone Maori, kia taea ai e te Minita mo te taha Maori te whakatika ta koutou take e pa ana ki te Taone o "Ararua, (Kawakawa).

Ki taku mehio ka whakaritea tenei tikanga kia ture i mua o te mutanga o tenei Paremeta. Heoi ano,

Na, Wm. C. KENSINGTON,
Heketari o raro o nga Whenua Karauna.

HE RETA KI TE ETITA.

KI TE ETITA O TE PIPIWHARAUAO.

ETAMA, tena koe nga uri o nga memo ki whainganga hohou rongu hoki whakaaro nui e hapai nei i nga wairua o te hunga whakaaro kore, whakapono kore, e mea ana pea ratou na maui i hii te whenua nei, me te moana a nana katoa i hanga te rangi. Ko ena mahara katoa o te tangata he mahara tino pai rawa utu ki a Hatana ki te tianara o nga hoia o te Atua nui. Ko nga mahi tohunga katoa no te reuera katoa wharau ake ona uri mo te reinga katoa he wairua tangata nga reuera he tupuna he taniwha no Namata he tamariki i mate mai i roto i te Kopu o toia whaea no reira e te iwi e noho tinana nei tatou i te ao nei kua rawa e whakaae ki ena mahi ka mate te tinana tao iho ki tou wairua he pena ano te ahua o nga hahi. Ko etahi o nga hahi he kamupene moni ka waiho te ingoa o te Atua hei whakapatu tangata kia riro ai nga whenua me nga taonga ma ratou he tikanga. Titiro ki te iwi o Makeronia e tapahia mai na ki te hoari he Mahomete te ingoa o tena hahi no Takee. Ko te hoari te kai kawae i tana Rongopai. E tana, me whakatika te reo o tena motu o te Waipouamu ka nga Ruyha Rangatahi reo Ngapuhi he wha tumuwahakarae ware rangatira.

He kupu tika no namata Ruwha Rangatahi Na T. T. HEREWIARE.
Omapete.

**E te hunga tuku hua kareao
mai ma ta tatou manu 'Meri
Kirihimete' 'Hape Nui'a' ki a
koutou.**

HE PANUITANGA.

I TE mea e kore e taetae e te Hekeretari te tuku powhiri ki ia tangata ki ia tangata e whakaaro ana mo te rapu oranga mo te Iwi Maori, ki ia tamaiti kaumatua ranei o Te Aute, ka meinga ma Te PIPIWHAARUROA e powhiri ratou katoa.

Te Aute Kareti,

Nowema 10, 1903.

E hoa ma, fena koutou katoa!

Ka tu te hui a-tau o Te Kotahitanga o nga Tamariki o Te Aute i tenei tau ki Manutukea, Turanganui, ka timata i te 23 o nga ra o Hanuere 1904.

I te mea he maha nga take nui e pa ana ki te Iwi Maori e whiriwhiria i tana hui, e tumanako ana toku ngakau kia tae mai koutou ki te whakapuaki i o koutou whakaaro ki te tautoko hoki i nga mahi o te hui.

Heoi ano,

Na to koutou hoa aroha,
na HOANI TATANA,
Hekeretari.

Me apiti ake etahi kupu torotou nei ma matou ki te powhiri a Te Tatana, ara he tautoko. He maha nga mea e whai tikanga ai te hui: ma te tokomaha o nga tangata e tae, ma te tokomaha o nga tangata whai kupu, ma te tokomaha o nga tangata whakarongo, ma te whakatutukitia o nga tikanga i oti. E tumanako ana matou kia tae katoa mai nga rangatira, nga mema o te Paremete, nga mema Kaunihera Marae, nga Komiti Marae, nga Memu Kaunihera Whenua, nga miata, nga

tohunga, me nga tangata katoa e whakaaro ana kia tupu mai te Iwi Maori. Ae, he mea pai rawa kia tae nga tohunga Maori ki tenei hui ki te whakaatu i nga tikanga o a ratou mahi, inahoki ki ta ratou whakaaro e rapu ana ratou i te ora mo te Iwi Maori. E te iwi kia kaha te manatiki i te hui a o koutou tamariki a nga hapu hoki o roto o Turanga. Haere mai kei te pai nga huarahi mo te maatahaere mai ki nga parae i Manutukea, i kia ai, "Toia nga waewae o to tamahine kia pai ai te haere i nga parae i Manutukea." Kei konei ano hoki a Pipiwhakao ara a Pipiwhakao oneone, ko Pipiwhakao ngahere hoki nou atu ra i ngaro ai—whakaritea tenei kupu na "Ka tere Raua ka tere Pipiwhakao."

Heoi, na ta koutou mahi,
na Te PIPIWHAARUROA.

NO TE RAUKAHIKATEA.

NO Tibema 9 i mutu ai te kura o Te Rau i haere ai hoki te tumuaki me tana hau wahine mo ta raua tamaiti. Pa ana mai te pouri me te aroha ki a raua. He tangata e arohaina ana e te nuinga o te Maori o Turanga nei. I tenei ra kei te haere raua kia kite i o raua whanaunga hoa o enei moutere. E ahu ana to raua tira ki Ingarangi. Kotahi tau e ngaro atu ana ka hoki mai ano ki tana mahi. E tumanako ana hoki te ngakau kia hoki ora mai raua. He ngaro ka kite ano. He kai-whakauko hou e haere mai ana mo tona turanga i a ia e ngaro atu ana. Tera ano hoki pea e rawaka nga akonga hou e haere mai ana ki te kareti a te tau hou e heke iho nei. Haere mai e nga hoa pononga ina unga koutou e te Wairua. Haere mai ki konei mahi tabi ai ako ai, titiro ai hoki ki te mahi i whakahaau iho nei kia mahia i mua atu i tona kakenga. He mahi na te tino kawana o nga rangatira.

E tata ana hoki era kura te mutu, e hoki ai i a tamaiti i a tamaiti ki tona kainga, ki tona kainga.

MARAMATAKA, HANUERE.

Ra 3 ka hua te marama 5h. 17m. a.m. Ra 18 ka mate te marama 3h. 17m. p.m.	
1 F	Te Kotinga.* Ata. Ahiahi. Ken. 17 9 Tiu. 10 12 Rom. 2 17 Kro. 2 8 ki 18
2 S	
3 S	Ratapu 2 i muri i te Whanautanga. Iha. 42 Iha. 43 Mat. 2 Mah. 2 ki 22
4 M	
5 Th	
6 W	Te Whaaaturanga. <i>Whakapono Atanaiti.</i> Iha. 60 Iha. 49 13 ki 24 Ruk. 3 15 ki 23 Hoa. 2 ki 12
7 Th	
8 F	
9 S	<i>Nohopuku.</i>
10 S	Ratapu 1 i muri i te Whakaaturanga. Iha. 51 Iha. 52 13 me 53 Mat. 6 ki 19 Mah. 6
11 M	
12 Th	
13 W	
14 Th	
15 F	
16 S	<i>Nohopuku.</i>
17 S	Ratapu 2 i muri i te Whakaaturanga. Iha. 55 Iha. 57 Mat. 10 ki 24 Mah. 10 ki 24
18 M	
19 Th	
20 W	
21 Th	
22 F	
23 S	<i>Nohopuku.</i>
24 S	Ratapu 3 i muri i te Whakaaturanga. Iha. 62 Iha. 65 Mat. 13 53 ki 14 13 Mah. 15 ki 30
25 M	Whakatahuritanga o Paora. Iha. 49 li 13 Her. 1 ki 11 Kar. 1 11 Mah. 26 ki 21
26 Th	
27 W	
28 Th	
29 F	
30 S	<i>Nohopuku.</i>
31 S	Ratapu 3 i mua o Reneti. Ken. 1 ki 2 4 Ken. 2 4 Whkt. 21 ki 9 Whkt. 21 9 ki 22 6

* Ko tenei Inoi, Tuhituhi, Rongopai, mo nga ra katoa tas noa ki Te Whakaaturanga.

HE TURE TUTURU.

1. Kotahi putanga o Te PIPIWHARAUAO te marama.
2. Ko te oranga mo te pepa e rima hereni (5/-) i te tau, me nooti o te Poutepeta me pane ranei, auaka i te tiaki he pane kingi hepene nga pane e imo hiahia ana
3. Ki te pau nga hereni a tetahi tangata i tuku mai ai ka takaia tana Pepa ki te awhi whero; e rua nga putanga pena ka whakamutua te rere atu a te Pepa.
4. E pai ana kia tukua mai nga korero o ia wahi o ia wahi o te Motu, engari kei te Etita te tikanga mo te ta i aua korero; kia marama te tuhutuhi.
5. Me penei te tuhii i waho o nga reta katoa:—
Ki Te PIPIWHARAUAO,
Te Rau, Gisborne.

HE PANUI

Ki te tangata e hiahia ana ki te Rawiri ki te Himene: he nui noa atu nga pukapuka kei a au inaianei: ko te utu:—

<i>He mea nui, kiriti noa</i>	... 2/6
<i>He mea nui, kiriti whero</i>	... 3/-
<i>He mea nui, kiriti pai</i>	... 4/-
<i>He mea nui kiriti pai rawa</i>	... 5/6
<i>He mea paku, kiriti whero</i>	... 1/6
<i>He mea paku, kiriti pai</i>	... 2/6
<i>He mea paku, kiriti noa</i>	... 1/-
<i>He mea paku, kiriti pai rawa</i>	3/6
<i>He Himene</i>	... -/6

Ki te tono Himene nga Minuta ki a J. Upton, Akarana, ka iti iho te utu.

Maku e utu te Pane Kuini hei tuku atu e nga pukapuka ki a koe.

Na H. W. WILLIAMS,

TE RAU, GISBORNE.

Ki te hiahia te tangata ki te Paipera, ki te Kawenata, me tono ki te BIBLE DEPOSITORY SUNDAY SCHOOL UNION, Auckland.

Paipera, 2/6, 3/6, 4/6, me te pane kingi 1/-
Kawenata me nga upoko whakamarama 2/6 3/-
4/6, me te pane kingi 3d.

Kawenata paku, me nga waiata 2/-, 2/6, 3/-, 3/6
4/-, me te pane kingi 3d.

NGA HUA KAREAO MA TA TATOU MANU.

76 W. Morrish.